

domáhajícím se soudního výroku, že sporný pozemek jest neobmezeným vlastnictvím žalobců a že žalovaný jest povinen to seznati, v řízení nesporném rozhodovati nelze. Nutným následkem odmítnutí žaloby jest však odsouzení žalobců k náhradě útrat dosavadního jednání a nelze se odvolávat k ustanovení § 853 odst. 2 obč. zák., poněvadž se dosavadní jednání netýkalo věci samé, nýbrž námitky nepřipustnosti pořadu práva žalovaným vznesené, se kterou žalovaný zvítězil (§ 52 c. ř. s.).

### Čís. 791.

**Zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.**

**Pojem rodiny (§ 1, odstavec třetí, zákona) nelze brát ve smyslu § 40 obč. zák.**

(Rozh. ze dne 7. prosince 1920, R I 1028/20.)

Drobní pachtýři, domáhající se přiznání požadovaných pozemků do vlastnictví, neměli je sice po celou zákonnou dobu sami v pachtu, převzal je však jeden z nich po své švakrové (sestře své manželky), druhý pak po svém strýci (otcově bratru). Soud první stolice přiznal jim požadovací nárok, máje za to, že předchůdci jich náležejí k rodině ve smyslu požadovacího zákona. Rekursní soud požadovací nároky zamítl. **Důvody:** Řešení otázky oprávněnosti stížnosti závisí na výkladu slova »rodina« ve třetím odstavci § 1 zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., kterýžto pojem v zákoně tom nijak blíže není vymezen. Se zřetelem na vykládací pravidla, vytčená v §§ 6 a 7 obč. zák., dlužno zajisté slovu »rodina« rozuměti tak, jak v dosavadních zákonech jest definována, neboť nutno předpokládati, že pojem ten byl zákonodárci při vydávání citovaného zákona znám a že kdyby byl zamýšlel od něho se uchýliti, byl by to v zákoně samém vyjádřil, a zvolil výraz příbuzný nebo podobný. Nebylo patrně důvodů, aby se tak stalo, a proto výraz »rodina« ponechán byl v dosavadním zákonném významu, určeném v § 40 obč. zák., v němž jest ustanoveno, že rodinou rozuměti jest prarodiče se všemi jejich potomky. Tamtéž určeny jsou také pojmy »příbuzenství« a »švakrovství«. Že výrazu »rodina« užívá zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům v tomto zákonném smyslu (§ 40 obč. zák.), potvrzuje i ministerstvo spravedlnosti ve výnosu ze dne 26. listopadu 1919, čís. 28.858/19 bod 4., o výkladu řečeného zákona. (Otištěn jest v časopise »České Právo« čís. 9., leden 1920.) — Nelze souhlasiti s míněním, jakoby zákon užíval slova rodina ve smyslu lidovém. Nehledě k tomu, že pro názor takový není opory v zákoně, jest pojem »r o d i n a v l i d o v é m s m y s l u« úplně mlhavý, okruh osob, který by měl býti do něho zahrnut, zcela neurčitý, pojem sám neustálený a nemůže proto sloužiti za vodítko při výkladu zákona, zvláště když občanský zákon v cit. § pojem rodina jasně a přesně vymezuje. Mimo to jde o výklad zákona na výsost výjimečného, jenž nějakého výkladu rozšiřujícího netrpí, to tím méně, když by ještě bylo nutno, aby výklad takový děl se umělým konstruováním pojmů, základním pojmům občanského zákona odporujících. Z řečeného plyne, že stížnost jest oprávněna, neboť ani jednoho ze žadatelů nelze pokládati za člena

rodiny toho kterého předchůdce, ježto k rodině podle § 40 obč. zák. náležejí jako její členové toliko potomci v přímé, nikoliv však v pobočné linii.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

#### Důvody:

»Rodinu« nelze bráti ve smyslu § 40 obč. zák. To by byl zákon, znaje předpis ten, na něj se odvolal, což by se bylo mohlo státi lehce pouhou citací tohoto § za slovem »rodin«, kdyby tak to byl myslel. Zákon rodinou myslí, jak nejvyšší soud už vícekrát vyslovil, okruh osob příbuzenským (pokrevním neb švakovským) svazkem zahrnutých až do těch stupňů, do kterých se mezi lidem pravidelně přátelství právě z důvodu tohoto příbuzenství pěstuje, a sem patří dle obecné životní zkušenosti rozhodně i švagr, pokud se týče synovec. Rodinou myslí se tedy přátelstvo ve smyslu obecného lidu, pro nějž zákon jest dán. Rekursní soud patrně mylně pojímá rodinu po rozumu § 40 obč. zák., když se domnívá, že to jest pojem zcela jasně a určitě vymezený, že svou přesností a ustáleností předčí definici shora podanou, a že podle něho (podle § 40 obč. zák.) náleží k rodině toliko potomci prarodičů v přímé, nikoli však i v pobočné linii. Že je na omylu, o tom se mohl přesvědčiti nahlédnutím do literatury, na př. třeba jen u Krasnopolskiho F. R. § 1, kde se praví, že pojem § 40 obč. zák. pro svou neomezenou šířku nemá ani právního ani sociálního významu, a rozeznává se dále užší a nejužší pojem rodiny. Na tento užší a nejužší pojem nelze zde vcházeti a jen se podotýká, že nejvyšší soud po zevrubném uvážení neuznal ani aplikaci těchto užších pojmů rodiny na § 1 odstavec třetí požad. zák. za vhodnou a případnou. Aplikace § 40 obč. zák. je však přímo nemožná, neboť jeho pojem rodiny zahrnuje všechno pokrevenstvo do všech kolen (stupňů) a splývá tak s pojmem rodu, neboť rozumí-li se rodinou prarodiče (Stammeltern ne pouze Krosseltern) se všemi svými potomky, jsou všichni tito potomci do všech kolen v ní zahrnuti a ti nalézají se mezi sebou také v příbuzenství pobočném. Tak by měl podle tohoto pojmu požadovací právo každý, kdo by u předchůdce svého vůbec pokrevenství prokázati mohl, ať by si bylo stupně sebe vzdálenějšího, což zcela jistě nebylo úmyslem zákonodárce, jenž bezpečně nechtěl jíti tak daleko, kde se žádné přátelství mezi dvěma osobami nejen neudrží, nýbrž ani nepocituje, ba ani nepamatuje, třeba se z matrik neb jiných dokumentů rodokmenných snad nakrásně nějaké daleké příbuzenství dokázati dalo.

#### Čís. 792.

**Zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.**

**V řízení o požadovacím nároku nelze účastníky dle § 2 čís. 7 nesp. říz. odkázati na pořad práva.**

(Rozh. ze dne 7. prosince 1920, R I 1034/20.)

V řízení o požadovacím nároku drobného pachtýře zamítl soud první stolice jeho nárok, by mu byl požadovaný pozemek postoupen